

Michał KONOPKA
Politechnika Częstochowska
Wydział Zarządzania
mkonopka7@wp.pl

KIERUNKI ROZWOJU ALTERNATYWNYCH SYSTEMÓW OCHRONY ZNAKÓW TOWAROWYCH

Streszczenie. Znaki towarowe stanowią współcześnie nieodzowny element nowoczesnych strategii konkurencyjności przedsiębiorstw. Są one istotne z punktu widzenia promocji i tworzenia wizerunku przedsiębiorstwa na rynku. Dlatego też kluczową kwestią jest efektywne zabezpieczenie znaków towarowych przed działaniami nieuczciwej konkurencji. Współcześnie dostępnych jest kilka alternatywnych systemów ochrony znaków towarowych. Artykuł określa kierunki rozwoju ww. systemów. Celem opracowania jest także określenie przyczyn rozwoju jednych systemów ochrony i regresu pozostałych.

Słowa kluczowe: znaki towarowe, systemy ochrony znaków towarowych

DIRECTIONS OF THE DEVELOPMENT OF ALTERNATIVE PROTECTION SYSTEMS OF TRADEMARKS

Abstract. Trademarks are crucial element of modern strategies of competitiveness of businesses in our times. It's very important for promotion and image on the market. That's why problem of protecting trademarks against unfair competition is a crucial issue. There are a few alternative protection systems of trademarks in our times. The article presents directions of the development of alternative protection systems of trademarks. The main goal is to find and present the causes of development protection systems of trademarks.

Keywords: trademarks, protection systems of trademarks

1. Wstęp

Znaki towarowe stanowią współcześnie istotny element efektywnych strategii konkurencyjności przedsiębiorstw. Biorąc pod uwagę fakt wciąż pogłębiających się procesów

globalizacji gospodarczej wdrażanie nowych rozwiązań o charakterze technicznym, ale i organizacyjnym jest warunkiem sine qua non działalności przedsiębiorstw na rynku. Coraz trudniej jest bowiem konkurować poprzez obniżanie kosztów produkcji i działalności lub poprzez używanie gorszych jakościowo materiałów do produkcji. Niektóre przedsiębiorstwa próbują pozyskiwać przewagę konkurencyjną np. poprzez odpowiednią promocję lub wdrażanie ekologicznych rozwiązań do produkcji.¹ Najbardziej efektywną strategią nowoczesnych przedsiębiorstw jest jednak podnoszenie poziomu konkurencyjności poprzez wzrost innowacyjności.²

Jednym ze sposobów podnoszenia poziomu innowacyjności, a w perspektywie konkurencyjności, jest stosowanie oryginalnych znaków towarowych, których podstawową funkcją jest odróżnienie towarów i usług jednego przedsiębiorstwa od towarów i usług innych przedsiębiorstw. O ile potrzeba stosowania znaków towarowych w działalności gospodarczej nie budzi żadnych wątpliwości, o tyle już efektywne zarządzanie prawami własności intelektualnej, w tym znakami towarowymi, może narażać na pewnych trudności. Nie jest to bowiem we współczesnych realiach zadaniem łatwym, ponieważ nie istnieje jedyna najbardziej efektywna procedura mająca zastosowanie we wszystkich przypadkach. Charakter prawny znaków towarowych jako praw własności intelektualnej pozwala współcześnie na rozmaite ich wykorzystanie. Poza podstawową funkcją odróżniającą znaki towarowe mogą podlegać wycenie i być przedmiotem obrotu. W tym aspekcie stanowiąc zasób przedsiębiorstwa mogą być przedmiotem sprzedaży, darowizny, zastawu czy też stanowić pokrycie wkładu niepieniężnego (aportu) w spółce handlowej.³ Swobodne zarządzanie znakiem towarowym jest jednak uzależnione od posiadania wyłącznego prawa posługiwania się tym znakiem. Uzyskanie takiego uprawnienia jest z kolei konsekwencją rejestracji znaku we właściwym urzędzie. W tym obszarze możliwe są alternatywne systemy ochrony znaku towarowego. Stąd też celem opracowania jest określenie kierunków rozwoju tychże systemów ochrony oraz wskazanie przyczyn rozwoju jednych systemów ochrony i regresu pozostałych.

2. Systemy ochrony znaków towarowych

Współcześnie ochrona znaków towarowych przedsiębiorstw może przebiegać na wielu płaszczyznach, które różnią się od siebie przede wszystkim zakresem udzielanej ochrony

---

¹ Krzywda J., Krzywda D.: Implementation of the concept of sustainable development in logistics in SME. [w:] Seroka-Stolka O. (red.): Współczesne problemy zarządzania MSP, Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2013, s. 89.

² Kozerska M.: Obsługa logistyczna obszaru e-commerce, Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Organizacja i Zarządzanie, Gliwice 2014, s. 51.

³ Konopka M.: Niekonwencjonalne znaki towarowe w zarządzaniu własnością intelektualną przedsiębiorstw, Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie nr 96, Gliwice 2016 s. 87.

i kosztami ochrony. Wykorzystane w omawianym aspekcie mogą zostać przepisy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji⁴, lecz podstawowe znaczenie ma ochrona znaków towarowych uregulowana w ustawie prawo własności przemysłowej. Proces rejestracji oznaczeń towarowych na gruncie prawa własności przemysłowej realizowany jest w kilku systemach ochrony.⁵ Wśród omawianych systemów można wyodrębnić:

1. system krajowy,
2. system regionalny,
3. system międzynarodowy.⁶

System krajowy administrowany jest przez krajowe urzędy patentowe. Na podstawie przepisów krajowych urzędy te udzielają ochrony na znak towarowy na terytorium państwa w którym dokonano zgłoszenia. W Polsce podstawowym aktem normatywnym regulującym analizowaną kwestię jest Ustawa Prawo Własności Przemysłowej.⁷ Podstawowym mankamentem omawianego systemu jest ograniczony terytorialnie zasięg udzielanej ochrony. W omawianym przypadku ochrona znaku ograniczona jest bowiem jedynie do terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

System regionalny administrowany jest przez regionalne urzędy ochrony własności intelektualnej. Podstawową zaletą analizowanego systemu jest rozszerzony zasięg udzielanej ochrony obejmujący państwa danego regionu. Za pomocą jednego zgłoszenia i jednej opłaty możliwe jest uzyskanie ochrony jednocześnie we wszystkich państwach regionu, które przystąpiły do systemu. W Europie rolę regionalnego urzędu ds. ochrony znaków towarowych pełni Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO – European Union Intellectual Property Office).

System międzynarodowy charakteryzuje się natomiast najszerszym zakresem udzielanej ochrony, obejmującym 113 państw, które ratyfikowały tzw. Porozumienie Madryckie stanowiące podstawę funkcjonowania omawianego systemu. Podobnie jak w przypadku systemu regionalnego podstawową zaletą analizowanego systemu jest jednolita procedura umożliwiająca uzyskanie ochrony na znak towarowy za pomocą jednego zgłoszenia i jednej opłaty. Międzynarodowy system ochrony znaków towarowych administrowany jest przez Światową Organizację Własności Intelektualnej (WIPO – World Intellectual Property Organization).

---

⁴ Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.

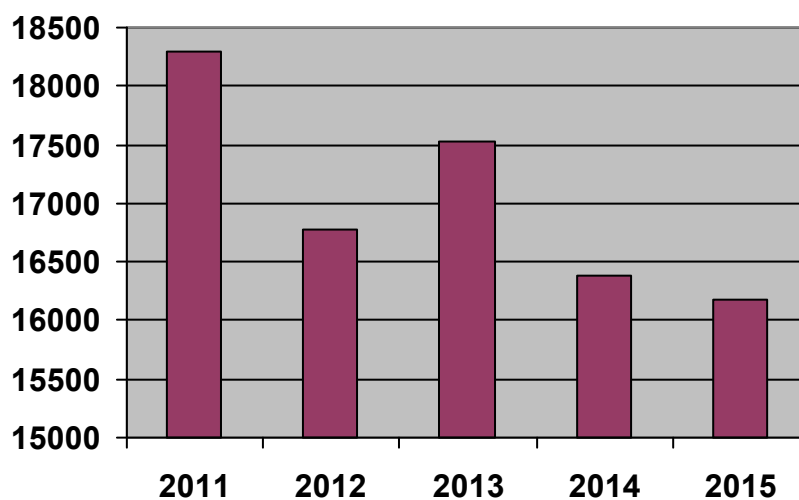
⁵ Żelechowski Ł.: Ochrona oznaczeń przedsiębiorstw w świetle ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. [w:] Ochrona własności przemysłowej. Zeszyt 16, Wyd. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2013, s. 1.

⁶ Konopka M.: Znak towarowy a oznaczenie przedsiębiorcy-prawne możliwości tworzenia marki i jej ochrony. [w:] Seroka-Stolka O. (red.): Współczesne problemy zarządzania MSP, Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2013, s. 177.

⁷ Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo Własności Przemysłowej Dz. U. z 2003 r. nr 119, poz. 1117 z późn. zm.

2.1. System krajowy - UPRP

W 2015 r. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej otrzymał 16176 zgłoszeń znaków towarowych. W 2014 r. były to 16383 zgłoszenia, a w 2013 r. 17535 zgłoszeń. W 2012 r. do UPRP zgłoszono 16774 znaki towarowe, a w 2011 r. 18296 znaków towarowych (rys.1).⁸ Poza wyjątkowym 2013 r. w sferze zgłoszeń znaków towarowych do UPRP można zaobserwować tendencję spadkową. Może to oznaczać spadek zainteresowania uzyskaniem prawnej ochrony znaków towarowych lub kierowanie zgłoszeń do innych urzędów ochrony własności intelektualnej. Procedura krajowa w przedmiocie udzielenia ochrony na znak towarowy trwa około 1 roku. Koszt uzyskania prawa ochronnego na jeden znak towarowy na 10 lat w zależności od ilości klas wynosi około 1000 zł.

Rys. 1. Zgłoszenia znaków towarowych w UPRP w latach 2011-2015

Źródło: Raport roczny 2015 UPRP

http://www.uprp.pl/uprp/_gALLERY/77/24/77242/raport_roczny_2015.pdf odczyt: 10.02.2017

2.2. System regionalny - EUIPO

W 2015 r. Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej otrzymał 130401 zgłoszeń znaków towarowych co stanowi 11% wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym. W 2014 r. do Urzędu dokonano 117464 zgłoszenia znaków towarowych, a w 2013 r. 114279 zgłoszeń. W 2012 r. do Urzędu zgłoszono 107927 znaków towarowych, a w 2011 r. 105902 znaki towarowe (rys. 2).⁹ Porównując liczbę zgłoszeń w kolejnych następujących po sobie latach można zauważyć niewielki, lecz stały trend wzrostowy. Natomiast porównując rok 2011 z rokiem 2015 okazuje się, iż wzrost liczby zgłoszeń do Urzędu w okresie 5-letnim

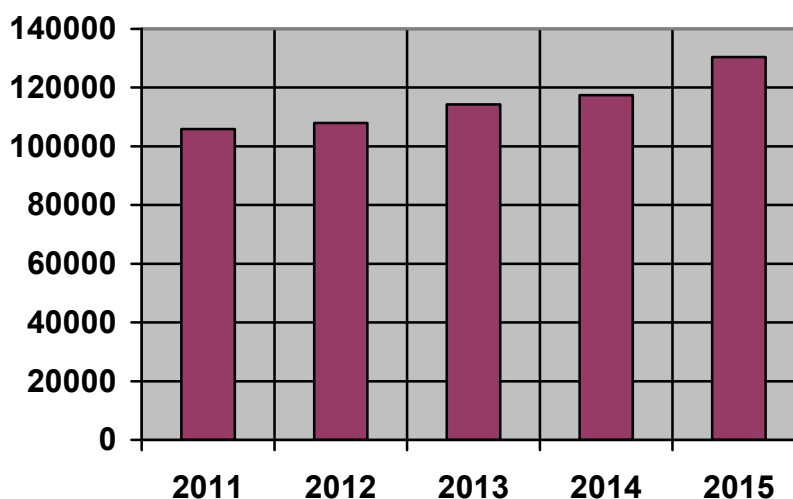
⁸ Raport Roczny UPRP z 2012 r. Wyd. Urząd Patentowy RP, Warszawa 2012.

⁹ EUIPO Annual Report 2012

[https://euipo.europa.eu/tunnel-](https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/annual_report/AnnualReport_2012_en.pdf)

[web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/annual_report/AnnualReport_2012_en.pdf](https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/annual_report/AnnualReport_2012_en.pdf)

osiągnął poziom 23%. Warto zauważyć, iż podstawowym sposobem zgłoszenia znaku towarowego do EUIPO jest zgłoszenie elektroniczne, które w 2015 r. osiągnęło wartość 97,7 % wszystkich dokonanych zgłoszeń. Ma to niewątpliwie wpływ na uproszczenie i przyspieszenie całej procedury, która jak się okazuje nie jest bardziej czasochłonna i trudniejsza od procedury krajowej. Czas trwania procedury przed EUIPO wynosi około 8 miesięcy. Całkowity koszt uzyskania ochrony na znak towarowy sprowadza się do uiszczenia opłaty za zgłoszenie w wysokości 850 Euro.

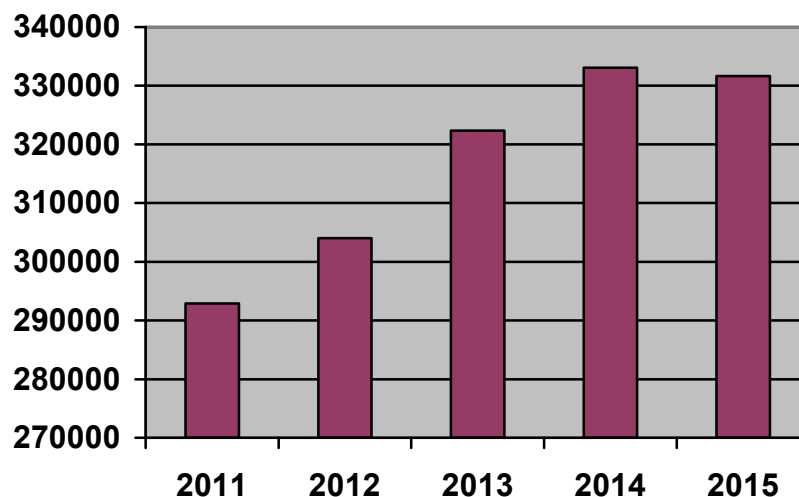
Rys. 2. Zgłoszenia znaków towarowych w EUIPO w latach 2011-2015

Źródło: EUIPO Annual Report 2015 https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/annual_report_2015_en.pdf odczyt: 10.02.2017,
 EUIPO Annual Report 2012 https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/annual_report/AnnualReport_2012_en.pdf odczyt: 10.02.2017 r.

2.3. System międzynarodowy - WIPO

W 2015 r. w ramach systemu międzynarodowego (Madryckiego) dokonano 331683 zgłoszenia znaków towarowych. W 2014 r. dokonano 333069 zgłoszeń, a w 2013 r. 322317 zgłoszeń. W 2012 r. dokonano 303997 zgłoszeń a w 2011 r. 292899 zgłoszeń (rys. 3).¹⁰ Koszt uzyskania ochrony na pierwsze 10 lat wynosi ok. 1000 CHF w zależności od ilości klas do których dokonywane jest zgłoszenie. Z powyższego wynika zatem, iż także w przypadku systemu międzynarodowego (Madryckiego) ochrony znaków towarowych biorąc pod uwagę ostatnie 5 lat rysuje się tendencja wzrostowa. Podobnie jak w przypadku systemu regionalnego EUIPO mamy do czynienia ze stałym jednostajnym wzrostem, który w okresie 5 lat oscyluje w granicach 13%.

¹⁰ WIPO Statistics Data Center 2017 <http://ipstats.wipo.int/ipstatv2/IpsStatsResultvalue> odczyt: 11.02.2017 r.

Rys. 3. Zgłoszenia znaków towarowych w WIPO w latach 2011-2015

Źródło: WIPO Statistics Data center 2017 <http://ipstats.wipo.int/ipstatv2/IpsStatsResultvalue> odczyt: 11.02.2017

3. Podsumowanie

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż w ostatnich latach można zaobserwować stały wzrost zgłoszeń znaków towarowych do regionalnych urzędów ochrony znaków towarowych oraz do międzynarodowego systemu ochrony znaków towarowych. Jednocześnie następuje zmniejszenie liczby zgłoszeń znaków towarowych do urzędów krajowych. Podstawową przyczyną takiego stanu rzeczy są pogłębiające się procesy globalizacji gospodarczej, które wpływają na rozwój rynku globalnego. W konsekwencji efektywne strategie konkurencyjności przedsiębiorstw wymagają ochrony praw własności intelektualnych w tym znaków towarowych w możliwie najszerszym zasięgu: regionalnym lub globalnym. Poza główną przyczyną należy brać pod uwagę także m.in. :

- koszt ochrony - ochrona znaku towarowego w systemie regionalnym lub międzynarodowym jest wielokrotnie tańsza od uzyskania tej samej ochrony w urzędach krajowych wszystkich państw-członków systemu. W ramach zatem podobnej opłaty można uzyskać ochronę w większej liczbie państw;
- czas trwania procedury rejestracyjnej – procedura rejestracyjna w urzędzie regionalnym i międzynarodowym jest porównywalna w tym aspekcie z procedurą w urzędach krajowych;
- jednolity charakter ochrony znany we wszystkich państwach danego systemu daje potencjalnie większe możliwości ochrony własnego znaku towarowego w różnych państwach należących do systemu. Założenia systemu regionalnego są bardziej znane niż założenia poszczególnych systemów krajowych;

- ujednolicona procedura rejestracyjna pozwalająca za pomocą jednego zgłoszenia, jednej opłaty i jednego urzędu na uzyskanie ochrony w wielu państwach;
- przy zgłoszeniu do systemu regionalnego lub międzynarodowego korzystanie ze znaku tylko w jednym państwie pozwala na utrzymanie w mocy ochrony znaku we wszystkich państwach danego systemu. Uniemożliwia to wszczęcie postępowania o wygaśnięcie ochrony z powodu nie używania znaku towarowego;
- proces o naruszenie znaku towarowego może toczyć się w każdym z państw członków systemu.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż przy zachowaniu dotychczasowych uwarunkowań działalności gospodarczej na świecie oraz przy dalszym rozwoju procesu globalizacji gospodarczej należy spodziewać się rozwoju międzynarodowego i regionalnego systemu ochrony znaków towarowych przy jednoczesnej deprecjacji systemów krajowych. W podobnym tonie wypowiada się także R. Skubisz.¹¹ Współczesne uwarunkowania działalności gospodarczej predestynują jednolite, globalne systemy ochrony znaków towarowych, których podstawową zaletą jest rozszerzony względem systemów krajowych zasięg ochrony. Jednocześnie analizowane systemy regionalne i międzynarodowe są konkurencyjne względem systemów krajowych pod względem kosztów uzyskania ochrony i czasu trwania procedury. Przy zachowaniu dotychczasowego trendu rozwojowego procesu globalizacji gospodarczej na świecie należy się spodziewać w kolejnych latach dalszego rozwoju systemu międzynarodowego (Madryckiego) i stopniowej deprecjacji systemów regionalnych.

Bibliografia

1. Konopka M.: Znak towarowy a oznaczenie przedsiębiorcy-prawne możliwości tworzenia marki i jej ochrony. [w:] Seroka-Stolka O. (red.): Współczesne problemy zarządzania MSP, Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2013, s. 177.
2. Konopka M.: Niekonwencjonalne znaki towarowe w zarządzaniu własnością intelektualną przedsiębiorstw. Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Organizacja i Zarządzanie nr 96, Gliwice 2016, s. 87.
3. Kozerska M.: Obsługa logistyczna obszaru e-commerce. Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Organizacja i Zarządzanie. Gliwice 2014. s. 51.
4. Krzywda J., Krzywda D.: Implementation of the concept of sustainable development in logistics in SME. [w:] Seroka-Stolka O. (red.): Współczesne problemy zarządzania MSP, Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2013, s. 89.

---

¹¹ Skubisz R.: Znaki towarowe. Ewolucja przedmiotu ochrony prawnej [w:] Ochrona własności przemysłowej. Zeszyt 2, Wyd. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2013, s. 20.

5. Raport Roczny UPRP z 2012 r. Wyd. Urząd Patentowy RP, Warszawa 2012.
6. Skubisz R.: Znaki towarowe. Ewolucja przedmiotu ochrony prawnej. [w:] Ochrona własności przemysłowej. Zeszyt 2, Wyd. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2013, s. 20.
7. Żelechowski Ł.: Ochrona oznaczeń przedsiębiorstw w świetle ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. [w:] Ochrona własności przemysłowej. Zeszyt 16, Wyd. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2013, s. 1.
8. Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo Własności Przemysłowej Dz. U. z 2003 r. nr 119, poz. 1117 z późn. zm.
9. Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.
10. EUIPO Annual Report 2012
https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/annual_report/AnnualReport_2012_en.pdf odczyt: 10.02.2017 r.
11. EUIPO Annual Report 2015
https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/annual_report/annual_report_2015_en.pdf odczyt: 10.02.2017.
12. Raport roczny UPRP z 2015 r. <http://www.uprp.pl/uprp/gallery/77/24/77242/raport-roczny-2015.pdf> odczyt: 10.02.2017
13. WIPO Statistics Data Center 2017 <http://ipstats.wipo.int/ipstatv2/IpsStatsResultvalue> odczyt: 11.02.2017 r.